

75
75-115-26
1928/29
V. a.

40
Tartu Õpetajate Seltsi

aasta-üldkoosolek

peetakse reedel, 27. sept. 1929. a., kell 9 õhtul Tartu Õpetajate Seltsi ruumides, Gildi tän. 8.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine, juhataja ja protokollija valimine.
2. Seltsi 1928/29. a. tegevuse aruanded.
3. Seltsi esindajate aruanded.
4. 1929/30. a. tegevuskava.
5. 1929/30. a. eelarved.
6. Valimised põhikirja järgi.
7. Koosolekul algatatud küsimusi.

Märkus: Ei ilmu määratud ajaks tarviline arv liikmeid, peetakse pool tundi hiljem sealsamas otsustusevõimeline koosolek (põhik. § 30).

TARTU ÕPETAJATE SELTSI 1928/29. a.

ARUANNE.

Juhatus. Seltsi aasta-üldkoosolekul 5. okt. 1928. a. valiti Seltsi esimeheks õp. M. Koch, kirjatöimetajaks õp. J. Laurson, kassahoidjaks õp. J. Tauts, teisteks juhatuse liikmeteks õp. J. Simtman, E. Schönberg, M. Vellema ja J. Koorits. Juhatuse jagas viimaste vahel ametid järgmiselt: J. Simtman — abiesimees, Ed. Schönberg — abikirjatoim., M. Vellema — abikassahoidja ja J. Koorits — majavanem.

Juhatus on aasta kestel pidanud 33 koosolekut.

Juhatuse on harutusel olnud umbes 70 küsimust, millest tähtsamad Seltsi invent. revideerimine ning kindlaks määramine ja Seltsi põhikirja muutmine, mis oli iganenud ja mitmeti puudulik. Olulisemaid põhikirja muudatusi oleksid: uue organina Seltsi juures on ette nähtud koondised, milliste ülesandeks on teatavasse koolitüübisse puutuvate küsimuste arutamine ja lahendamine, samuti selles koolitüübis töötavate õpetajate vaimsete ja kutseliste huvide kaitsmine. Et koondised on täiesti autonoomsed vastavatesse koolitüüpidesse puutuvate küsimuste otsustamisel, siis on uue põhikirjaga loodud võimalus kõigis Tartu koolides töötavail õpetajail koonduda T. Õ. Seltsi lipu alla. Mitmel korral on kaalutud kontakti loomise küsimust Keskkooliõpetajate ühinguga. Juhatuse pooldab seisukohta, et oleks ligem kontakt mitmesuguste õp. rühmituste vahel, mis oleks teostatav, kui kõik õpetajad koonduksid vastavalt koolitüübile autonoomse koondisena T. Õ. Seltsi. Seega oleks loodud ühtlus Tartu õpetajate peres. Endise põhikirja järgi oli T. Õ. Seltsi liikmeks kuulumine kohustav, kuna uue järgi õp. koondumine vabaks on jäetud. Teiste põhikirja muudatuste hulgas on jäetud Seltsi nimest ära sõna „Eesti“, nii et praegu kannab Selts nime: Tartu Õpetajate Selts. Sellega on loodud võimalus õpetajatel-muulastel olla T. Õ. Seltsi liikmeiks. Edasi oli harutusel küsimusi: matusekassa põhikirja ja kodukorra eelnõu ja Seltsi

laenu-hoiukassa põhikirja koostamine, õpet. kodu põhikirja harutamine, algkooliõpetajate sektsiooni ja keskkooliõpetajate koondise asutamise küsimus, rahalise loterii toimepanek, õpetajate koosviibimiste korraldamine, referaatide korraldamine jne.

Tegevus. Üldkoosolekuid oli aruande aasta kestel 5, kus tähtsamateks küsimusteks olid: Seltsi aastaaruanne ja eelarve, Seltsi põhikirja muutmine, Seltsi matusekassa põhikirja harutamine ja vastuvõtmine, Seltsi laenu-hoiukassa põhikirja eelnõu harutamine.

Selts on korraldanud järgmised referaadid: prt. Welding — „Defektsete laste kasvatamine ühes Šveitsi asutises“, Dr. Maddisson — „Meie noorsoo suguelu algusest“, õp. L. Rasin — „Eesti rahva- ja rahvapärased laulud algkooli õppeainena“, Dir. J. Sütt — „Algkooli geomeetria rakendus välistöötajate riistade demonstreerimine“, dir. J. Adamson — „Ajaloos õpetamise ankeedi tulemused“, koolinõunik J. Lang ja kutsenõunik dr. Õunap — „Kutsevalikust“.

Koosviibimisi-teeõhtuid oli 6, millest osavõtmine oli keskmine, umbes 25 is. Koosviibimised pole andnud rahalist tulu, ka kulusid pole nad teinud, peale valgustuskulude.

Sektsioonid. Seltsi juures töötasid Eesti keele ja Ajaloo sektsioon. Sektsioonid ei saanud aruandeaastal tarvilise elavusega töötada, sest Seltsis olid käimas sisemised ümberkorraldamistööd.

Eesti keele sektsioon pidas 1928. a. septembris ühe koosoleku, kus valiti sektsiooni juhatuse koosseisus: juhataja — õp. E. Nurm, kirjatöimetaja — õp. H. Ottas, ametita liige — õp. A. Ignats. Koosolekul esines õp. E. Nurm referaadiga „Arvustavaid märkusi 1927/28. õppeaasta algkoolide Emakeele testi kohta“. Referaat avaldatud „Kasvatuses“ 1928. a. nr. 8.

Ajaloo sektsiooni sept. kuu koosolekul valiti sekts. juhatajaks õp. A. Laar, kirjatöimet. — õp. J. Lehmann, ametita liikmeiks õp. O. Rammul, M. Karu ja J. Maddisson. Sekts. pidas kaks koosolekut, kus peamiselt oli harutusel sektsiooni olemasolu küsimus.

Toimkonnad. Raamatukogu toimkonda valiti 8. dets. 1928. a. õp. J. Simtman, J. Tammekivi ja A. Parts. Raamatukogu toimikond pidas läbirääkimisi linna keskraamatukogu juha-

tajaga sellesse kogusse deponeeritud Seltsi raamatute asjus. Üksi raamatuid ei saadud kogusse muretseda, selleks avanes võimalus alles peale rahalise loterii korraldamist; ainult köit-mata raamatud ja ajakirjade aastakäigud kõideti ära. Raamatu-kogu on avatud iga päev kella 5—6 p. l.

Pidutoimkonna koosseis: P. Epner — juhataja, liikmed: H. Maran, J. Voites, A. Viirman, A. Kink, A. Kalamees, M. Deinhardt, A. Koch, L. Vähle, J. Busch ja J. Pohla. Pidutoimkonna tegevus piirdus üldnimetatud teohtõtu korraldamisega.

Õppevahendite-Kogu. Juhataja M. Vellema. Toimkond: V. Erlemann (füüsika), J. Karma, J. Simtman (loodus-lugu), S. Sütt, E. Valdas (geograafia), J. Adamson, J. Jänes (ajalugu), J. Jaanson, P. Mägraken (keeled), P. Nõmmik (joo-nistus) ja L. Rasin (laulmine).

Toimkond on läinud aasta jooksul pidanud 5 koosolekut, harutades peaaajalikult eelarve täitmise ja koostamise küsimusi.

Suurema muudatusena Kogu tegevuses tuleb mainida siirdumist uutesse ja avaramasse ruumesse (Jaani tän. 32), mis muu seas võimaldas ka sisse seada demonratsioonklassi, s. t. ruumi, kus õpetajad võivad otse koha peal tunde anda. Olgu märgitud, et tähendatud klass on leidnud laialdast tarvitamist.

Täienenud on Kogu möödunud aastal 236 numbri võrra (inv.-raamatu järgi). Suurem osa sellest arvust langeb diaposi-tiividele ja diafilmidele (eesti kunstist, maateadusest, loodus-loost, tööstusest jne.) ja füüsika õppevahenditele. Tuleb veel ära märkida grammofoni plaatide osakonna loomine ja kunstiese-mete täiendamine, kus on eriti nimetamisväärt vanade meistrite teoste reproduktsioonide kogu (ligi 200 tk.).

Kogu tarvitamine õpetajate poolt on alatasa kasvanud, eriti mis puutub mõnedesse koolidesse, kuna on ka koole, mille õpetajaskond on kogu vastu näidanud tugevat passiivsust.

Uudisettevõtteks korraldas kogu läinud tegevusaasta teisel poolel praktilised kursused algk. õpetajatele, mis leidsid rahuld. osavõttu, nii et Kogu seesuguseid veel tulevikuski kavatses korraldada.

Esindus. Üldkoosolek 5. okt. 1928. a. valis Seltsi esi-nadajaks: a) E. Õpetajate Liidu asemikkudekogusse J. Lang'u, M. Koch'i, M. Vellema', kand. J. Kuusik'u ja J. Jänes'e, b) Tartu linna haridusnõukogusse — J. Laurson'i, J. Tauts'i.

Revisjon. Revisjoni toimkonda valiti üldkoosoleku poolt: E. Nurm (juhataja), J. Tõlp (kirjatoimetaja) ja M. Reinik. Revisjoni komisjon on tegevusaasta jooksul pidanud 3 koos-olekut. Esimesel koosolekul revideeriti Seltsi inventari ja võeti seisukohad eelmistel aastatel kaotsi läinud Seltsi varanduse kohta. Teisel ja kolmandal koosolekul revideeriti Seltsi kassa-raamatut ja muid rakendusraamatuid, mis leiti korras olevat.

Seltsi kassa läbikäik 1928/29. a.

Tulud:

1. Saldo 1. aug. 1928. a.	Kr. 259.98
2. Liikmemaks 1928/29. a.	654.50
3. Eelmiste aastate liikmem.	339.40
4. Tartu linnavalitsuse toetus	650.—
5. Rahaline loterii	458.30
6. Valgustuse ja puhastuse arvel	57.50
7. Protsente	15.11
8. Telefoni kõned	3.46
9. Mitmesugused tulud	13.50

Kokku kr. 2451.75

Kulud:

1. Korter ja küte	Kr. 563.—
2. Õ. Liidu liikmemaks ja toetus 1928/29. a.	320.42
3. Õ. Liidule liikmemaks ja toetus 1927/28. a.	65.00
4. Õ. Liidule kirjanduse arvel	19.56
5. Valgustus	27.42
6. Puhastus	95.86
7. Telefon	52.08
8. Kantselei	66.08
9. Palkadeks	195.77
10. Sõidukulud	20.95
11. Inventar	46.98
12. Raamatukogu	60.00
13. Kursused ja loengud	22.—
14. Trükitööd	47.75
15. Rahaline loterii	184.95
16. Esindus	41.67
17. Mitmesugused kulud	31.97

Kr. 1861.46

18. Saldo 1. aug. 1929. a.:	
Kassa	129.79
Jooksvat arvel	334.24
Matusekassa fond	100.00
M. A. Trostnikovi nimel. kap.	26.26

Kokku kr. 2451.75

Seltsi 1929/30. a. tegevuskava. Abinõude otsimine ja kasutamine Tartu õpetajaspere koondamiseks T. O. Seltsi. Seltsi kodukorra lõplik väljatöötamine ja maksmapanek. Koondiste ja sektsoonide organiseerimine. Seltsi raamatukogu küsimuse selgitamine. Seltsi liikmetele laenu-holu-kassa asutamise küsimuse lahendamine. Referaatide korraldamine. Tee- ja piduõhtute kaudu Seltsi liikmetele sagedama kokkupuutumise võimaluse loomine. Kursuste korraldamine. Seltsi kodu asutamise kavatsused, õpetajate puhkekodu asutamise kavatsused.

Eelarve 1929/30. a. peale.

Tulud:

Liikmemaksud	Kr. 520.—
Toetus linnalt	850.—
Protsendid	20.—
Mitmesugused tulud	150.—
	1540.—
Puudujääk	406.—
Kokku kr.	1946.—

Kulud:

Õ. Liidule	Kr. 247.—
Palkadeks — asjaajajale	210.—
teenijale	84.—
Valgustus	50.—
Küte, korter	540.—
Telefon	55.—
Kantselei, trükitöö	100.—
Sõidukulud	160.—
Kirjutusmasina arvel	100.—
Raamatukogu	250.—
Loengud, referaadid	50.—
Esinduskulud	50.—
Mitmesugused kulud	50.—
Kokku kr.	1946.—

Liikmed. Tegevusaasta lõpul oli Seltsil 163 liiget, neist 104 mees- ja 59 naisõpetajat, 1 haridusjärgsus 55, II — 104, III — 3 ja pensionäre 1.

Pensionärid. Tartu Õpetajate Seltsi liikmete seast on 1928/29. a. pensionile läinud 8 õpetajat: J. Antik, M. Hermann,

J. Kuusik, J. Okas, M. Reinik, E. Steinberg, S. Sütt ja H. Tkatsjev.

Jaan Antik sünd. Rannus 30. okt. (11 nov. u. k. j.) 1859. a. Õpetaja eksami sooritas Tartus Holmanni seminaris 1877. a. Lõpetas Tartu Ülikooli juures korraldatud algk. saksa keele õpetajate ettevalmistamise suvekursuse 1925. a. Õpetaja olnud Äksi — Vedu, Haaslava, Äksi — Orge vallakoolides ja Tartu abiseltsi „Hilfsvereini“ algk., 1913. aastast sama kooli juhataja. Pensionile läinud Tartu linna XII algk. juhatajana. Koolipõllul töötanud vahet pidamata 51 aastat.

Jaan Antik.

Miina Hermann.

Miina Hermann sünd. 9 veebr. 1864. a. Raadi vallas Tartumaal õpetaja tütre. Lõpetanud K. Schultz'i era-ülem-tütarlaste kooli ja 1890. a. Peterburi konservatooriumi orel- ja komponeerimise klassi. Andnud orelikontserte kodu- ja Vene-maal, Saksamaal ja Londonis. 1894. a. peale elab Tartus, kus asutas laulukoori. Laulukoor esinenud kodumaal, Peter-buris, Pihkvas ja Riias. 1896. a. juhatas laulupidu Haapsalus ja Võrus. Komponeerinud: „Segakoorilaulud“, „Pühadelaulud“ I ja II, „Kontserdi laulud“ I, II ja III, „Uus kevade“, „Marsilau-lud“; kirjutanud „Laulmise õpetuse koolile“. 1903—1915. a. Kroonlinnas muusikaõpetajana tegev. Selle järele Tartus lau-lukoori juhataja ja laulmise õpetaja E. N. K. S. tütarlaste gümnaasiumis. Seltside tegevusest agaralt osa võtnud.

Jakob Kuusik sünd. I. III. 1868. a. Õppis Tartu I õpet. seminaris. Oli õpetajaks mitmes Tartu algkoolis. 1908. a.

Jakob Kuusik.

Jaan Okas.

Mart Reinik.

Evald Steinberg.

Samuel Sütt.

Helene Tkatchev.

omanimelise era-alkukooli, praeguse linna 6. algk. juhatajaks kuni pensionile minekuni.

Jaan Okas sünd. 18. X. 1867. a. Õppis Tartu õpet. sem. Oli õpetajaks Narva-Jõesuu lähedal, Nõo kih. ja Adavere v. Läks pensionile Tartu linna VIII alg. õpetajana.

Mart Reinik sünd. 12. IV. 1862. a. Õppis T. õ. sem. Oli õpetajaks Põltsamaal ja Kaarma õp. seminaris. 1879. a. Tartu I, praeguse VIII algk. juhatajaks kuni pensionile minekuni. M. Reinik on silmapaistvamaid T. Õ. Seltsi tegelasi, kes Seltsi asutamisest senini väsimatult tema edendamiseks kaasa on töötanud. Oma otsekoheste kutsetöö kõrval on ta juhtivalt osa etendanud meie aianduse ja mesinduse arendamises niihästi oma kirjutiste kui ka eeskujulise mesila ja aia korraldajana. Praegu on ta kuukirja „Red“ toimetaja.

Evald Steinberg sünd. 12. I. 1866. a. Õppis Tartu I õp. sem. Õpetaja ametis olnud 1884. a. esiteks koduõpetajana, siis algk.-õpetajana ja 1892. a. algk. juhatajana Tartus. Läks pensionile Tartu linna III algk. juhatajana. Oma otsekoheste töö kõrval tegev olnud Tartu linna omavalitsuses, hoolekandes ja ühistegevuse alal.

Samuel Sütt sünd. 12. X. 1879. a. Õppis Tartu õp. sem. Lõpetas keskkooli aset. õp. kursused ülikooli juures. Oli õpetaja Puhja kihelkonnakoolis ja maateaduse õpetajaks Tartu komm.- ja tehnikagümnn. Kirjutanud mitu maateaduse õpperaamatut ja koduloo vihu. Läks pensionile haiguse tõttu Tartu tehnika gümnn. õpetajana.

Helene Tkatchev sünd. 27. V. 1870. a. Peterburis. Sealsamas Aleksandri gümnaasiumis hariduse saanud. Kooli lõpetanud 1887. a., asus Tartu, kus alul teotes õpilaste ettevalmistusega koolidesse. 1890. a. jaan. õpetajaks Tartus. Töötanud järgmistes Tartu koolides: 1) P. Jürgensil I-III. järgu erakoolis, 2) IV Tartu linna ja 3) VI algkoolis.

Tartu Õpetajate Seltsi liikmed 1928/29. õppeaastal.

1. Aben, Marie.
Aben, Karl.
Ader, Karl.
Aidnik, Anna.
5. Aidnik, Marie.
Ainelo, Jaan.
Alver, Anette.
Alver, Jaan.
Antik, Jaan.
10. Arbeiter, Hans.
Arike, Alice.
Bock, Anna.
Borkmann, Amalie.
Busch, Ilse.
15. Deinhardt, Marta.
Eglon, Arnold.
Eisenschmidt, Elmar.
Ennok, Paula.
Epler, Antonie.
20. Epler, Paul.
Gern, Helene.
Hablits, Frieda.
Hansen, Hilda.
Hermann, Miina.
25. Hofrichter, Julie.
Häusler, Emma.
Ignats, Alma.
Ignats, Oskar.
Iives, Peeter.
30. Israel, Karin.
Jaanvärk, Erich.
Johanson-Jaanson, J.
Jänes, Johanna.
Jänes, Johan. | 35. Juudas, Elisabeth.
Kaart, Hermann.
Kadak, E.
Kangro, Hedvig.
Kangro-Pool, Marta.
40. Kann, Drusilla.
Karin, Artur.
Karlson, August.
Karma, Johan.
Karu, Marta.
45. Karu, Hans.
Kattai, Eduard.
Kaur-Sorgsep, Alide.
Kiima, Karl.
Kiis, August.
50. Kimmel, Dionis.
Kink, Artur.
Kipper, Marie.
Kirs, Eduard.
Klaos, Salmé.
55. Klaus, Agathe.
Klaving, Artur.
Koch, Anna.
Koch, Mihkel.
Koch, Helmi.
60. Kokla, Konstantin.
Koppel, Daavet.
Koorits, Johan.
Kreutzberg, Marie.
Kuulberg, Elisabeth.
65. Kuulberg, Johannes.
Kuusik, Johannes.
Kuusik, Jakob.
Kõsta, Amanda. |
|--|--|

Kütt, Anastasija.
70. Laan, Aleksander.
Laar, Anton.
Lang, Juhan.
Laurson, Jaan.
Laurson, Johannes.
75. Lehmann, Johann.
Leht, August.
Leeman, Linda.
Lepik, Harald.
Linds, Jaan.
80. Lökk, Ferdinand.
Luiga, Elisabeth.
Lupkin, Platon.
Lupkin, Eugenie.
Malinkin, Valentin.
85. Marran, Hugo.
Martinson, Johanna.
Martinson, Elmar.
Martinson, Kusta.
Martinson, Felix.
90. Masa, Jaan.
Meimers, Liisabet.
Merilaid, Karl.
Michelson, Karl.
Mieler, Julie.
95. Mikkel, Edi.
Mägi, August.
Mägi, Jaan.
Neumann, Jaan.
Niggol, Marta.
100. Nurm, Klaara.
Nurm, Ernst.
Nõges, Anna.
Okas, Jaan.
Okas, Martin.
105. Paal, Johan.
Palm, Ado.
Parts, Meeta. | Parts, Anton.
Pau, August.
110. Pohla, Johanna.
Prima, Aleksander.
Prima, Hendrik.
Puusepp, Friedrich.
Puusta, Otto.
115. Pärn, August.
Pöld, August.
Rasumova, Jekaterina.
Raukas, Viktor.
Raska, Frits.
120. Rasin, Leonhard.
Reinik, Mart.
Reinwald, Eduard.
Rijel, Elisabeth.
Riomar, Ida.
125. Robert, Ado.
Roose, Ludvig.
Roots, Jaan.
Saarva, Amanda.
Schönberg, Eduard.
130. Schvalbe, Johannes.
Simtman, Johannes.
Soli, Johannes.
Sosaar, Hermine.
Sosaar, Marta.
135. Steinberg, Evald.
Steinberg, Helene.
Sumakova, Aleksandra.
Sütt, Juhan.
Sütt, Samuel.
140. Tammann, Voldemar.
Tamm, Juhan.
Tammekivi, Johannes.
Tammemägi, Jaan.
Tauts, Jaak.
145. Teel, Adele.
Tigane, Ferdinand. |
|---|---|

Tiit, Elsa.	Vellema, Mihkel.
Tkačev, Helene.	Venesaar, Martin.
Tork, Juhan.	Veski, Karl.
150. Treffner, Konstantin.	Viirman, Aleksander.
Treiberg, Adele.	160. Voites, Aurora.
Treilman, Helene.	Voites, Johannes.
Tölp, Juhan.	Välbe, Lydia.
Urm, Karl.	Zimbrot, Andres.
155. Valdson, Paul.	

Märkus: Nimekirjast on põhikirja (§ 26) põhjal 5 liiget väljalangenud.

Esimees: **M. Koch.**

Sekretär: **J. Laurson.**

Laekur: **J. Tauts.**

Juhatusel liikmed:

J. Simtman,

E. Schönberg,

M. Vellema,

J. Korits.

